

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/93/2024
Identifikačné číslo spisu:	8123200553
Dátum vydania rozhodnutia:	23.07.2025
Meno a priezvisko:	Mgr. Renáta Gavalcová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:8123200553.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ T., narodeného E., 2/ H., narodenej E., 3/ Y., narodeného E., všetci zastúpení spoločnosťou RIEDL advokátska kancelária, s.r.o., Prešov, Slovenská 46, IČO: 54359490, proti žalovanému EOS KSI Slovensko, s.r.o., Bratislava, Prievozská 2, IČO: 35724803, zastúpenému spoločnosťou Remedium Legal, s.r.o., Bratislava, Prievozská 2, IČO: 53255739, o zdržanie sa výkonu záložného práva s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 29C/11/2023, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 27. marca 2024 sp. zn. 2Co/52/2023, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove z 27. marca 2024 sp. zn. 2Co/52/2023 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinstančný súd“) rozsudkom z 19. júna 2023, č. k. 29C/11/2023-145 uložil povinnosť zdržať sa výkonu záložného práva dobrovoľnou dražbou k nehnuteľnostiam zapísaným na LV č. XX, kat. úz. W., ktoré sú v bezpodielovom spoluvlastníctve žalobcov v 1/ a 2/ rade, ako aj výkonu záložného práva dobrovoľnou dražbou k nehnuteľnostiam zapísaným na LV č. XXX, kat. úz. W., ktoré sú vo výlučnom vlastníctve žalobcu v 3/ rade, ktoré záložné právo bolo zriadené zmluvou uzatvorenou medzi Slovenskou sporiteľňou, a.s. Bratislava a žalobcami v 1/ a 2/ rade dňa 30. 6. 2009 a medzi Slovenskou sporiteľňou, a.s. Bratislava a žalobcom v 2/ rade dňa 30. 6. 2009. Priznal žalobcom v 1/ až 3/ rade voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti rozhodnutia súdu vo veci samej.

1.1. Súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí konštatoval, že medzi žalobcami 1/ a 2/ a právnym predchodcom žalovaného bola dňa 30. 6. 2009 uzatvorená zmluva o splátkovom úvere, na základe ktorej bol poskytnutý úver vo výške 90.000 eur, pričom návratnosť týchto peňažných prostriedkov bola zabezpečená zmluvami o zriadení záložného práva, ktoré boli uzatvorené medzi žalobcami a Slovenskou sporiteľňou, a.s. dňa 30. 6. 2009 vo vzťahu k nehnuteľnostiam zapísaným na LV č. XX a LV č. XXX, kat. úz. W.. Podaním z 10. 9. 2019 právny predchodca žalovaného, po predchádzajúcej výzve podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, oznámil žalobcom 1/ a 2/ vyhlásenie mimoriadnej splatnosti úveru ku

dňa 7. 9. 2018. Súd prvej inštancie vyzval žalovaného na predloženie všetkej dokumentácie k výkonu záložného práva na základe uzatvorených zmlúv o zriadení záložného práva a žalovaný na túto výzvu reagoval iba odkazom na konanie, ktoré bolo vedené na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 7Csp/54/2019, pričom súdu predložil oznámenie o začatí výkonu záložného práva predajom nehnuteľností v predmete zmlúv o zriadení záložného práva dobrovoľnou dražbou podaním z 30. 11. 2022. Z vykonaného dokazovania, predovšetkým z obsahu rozhodnutí, ktoré boli vydané Okresným súdom Prešov v konaniach sp. zn. 7Csp/54/2019 a 24Csp/98/2021, bolo nesporné, že žalovaný disponoval aj inými listinami k predmetnému výkonu záložného práva, minimálne oznámením o začatí výkonu záložného práva zo strany jeho právneho predchodcu zo dňa 19. 2. 2019, avšak žalovaný túto dokumentáciu nepredložil.

1.3. Žalobcovia sa domáhajú uloženia povinnosti žalovanému zdržať sa výkonu záložného práva z dôvodu premlčania pohľadávky zabezpečenej týmto záložným právom, ktoré bolo judikované v konaní sp. zn. 24Csp/98/2021 OS Prešov. Tento argumentačný dôvod však neobstojí, a to s poukazom na § 54a Občianskeho zákonníka, podľa ktorého premlčané právo zo spotrebiteľskej zmluvy vymáhať nemožno, avšak ustanovenie § 151j ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka tým dotknuté nie je. V súlade s ustanovením § 151j ods. 2 Občianskeho zákonníka sa môže záložný veriteľ uspokojiť alebo domáhať sa uspokojenia zo zálohu aj vtedy, keď je zabezpečená pohľadávka premlčaná. To však platí iba v prípade, ak nie je zároveň premlčané aj právo záložného veriteľa domáhať sa uspokojenia zo zálohu. Nie je totiž vylúčená situácia, že trojročná premlčacia doba práva domáhať sa uspokojenia zo zálohu uplynie záložnému veriteľovi neskôr než premlčacia doba práva veriteľa domáhať sa zaplatenia pohľadávky voči dlžníkovi. Súd prvej inštancie poukázal na to, že napriek tomu, že súdy v konaní Okresný súd Prešov sp. zn. 7Csp/54/2019 zamietli žalobu žalobcov o neexistencii záložného práva zriadenými predmetnými záložnými zmluvami z dôvodu, že pokiaľ nedošlo k premlčaniu práva zabezpečenej pohľadávkou, nemohlo dôjsť ani k premlčaniu záložného práva, avšak uvedený záver bol vyvrátený v ďalšom konaní sp. zn. 24Csp/98/2021, v ktorom súdy právoplatne judikovali, že k premlčaniu zabezpečenej pohľadávky došlo ešte pred podaním žaloby na plnenie dňa 21. 3. 2020. Skutočnosť, že právny predchodca žalovaného oznámil začatie výkonu záložného práva podaním z 19. 2. 2019, nemá vplyv na spočítanie plynutia premlčacej doby v súlade s § 112 Občianskeho, keďže k spočítaniu premlčacej doby podľa tohto zákonného ustanovenia dôjde až začatím konkrétneho dohodnutého spôsobu realizácie výkonu záložného práva. Na podporu svojej argumentácie súd prvej inštancie poukázal aj na rozsudok Najvyššieho súdu SR, ktorý bol vydaný v konaní sp. zn. 5Cdo/64/2020. Pokiaľ žalovaný v predchádzajúcich konaniach, ktoré boli vedené vo vzťahu k žalobcom, nepredložil listinný dôkaz preukazujúci začatie dražobného konania zo strany jeho právneho predchodcu v zmysle oznámenia o začatí výkonu záložného práva z 19. 2. 2019, potom nedošlo podľa § 112 Občianskeho zákonníka k spočítaniu premlčacej doby záložného práva. Podrobným spôsobom ďalej súd prvej inštancie ustálil, že premlčacia doba záložného práva v danom prípade uplynula dňa 27. 12. 2021, a to aj s poukazom na ustanovenia zákona č. 62/2020 Z. z. Pokiaľ žalovaný nepreukázal, že by v priebehu plynutia premlčacej doby on alebo jeho právny predchodca začal realizovať záložné právo dobrovoľnou dražbou podaním návrhu na dražobné konanie, potom došlo podľa § 100 Občianskeho zákonníka k premlčaniu jeho záložného práva.

1.4. Súd prvej inštancie zdôraznil, že zástupcovi žalovaného poskytol priestor na zaujatie stanoviska k predbežnému právnomu posúdeniu premlčania záložného práva podľa postupu § 181 ods. 2 CSP. Pokiaľ si žalovaný súdom uloženú povinnosť nesplnil, bolo by v rozpore s § 153 CSP poskytnutie dodatočnej lehoty na splnenie tejto povinnosti. Preto súd prvej inštancie návrh na odročenie pojednávania za účelom doručenia písomného stanoviska k predbežnému právnomu posúdeniu zamietol. Súd prvej inštancie tiež nevidel dôvod na poskytnutie ďalšej lehoty žalovanému na predloženie dôkazov k výkonu záložného práva, pokiaľ žalovaný pred tým výzvou súdu odignoroval, predložil iba listinu svojho oznámenia o začatí výkonu záložného práva napriek tomu, že nepochybne disponoval aj inými listinnými dôkazmi.

1.5. Na základe týchto skutočností súd prvej inštancie žalobe žalobcov vyhovel a o trovách konania strán sporu rozhodol podľa § 255 a nasl. CSP.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“), na odvolanie žalovaného, rozsudkom z 27. marca 2024 sp. zn. 2Co/52/2023 zamietol návrh na prerušenie konania; potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie; a nepriznal stranám náhradu trov odvolacieho konania.

2.1. Odvolací súd konštatoval, že námietka premŕčania záložného práva bola žalobcami uplatnená dôvodne. Pokiaľ žalovaný poukazuje na výsledky konania Okresného súdu Prešov sp. zn. 7Csp/54/2019, je potrebné uviesť, že v uvedenom spore sa aktuálny žalobca 3/ domáhal voči žalovanému určenia neexistencie záložného práva v súvislosti so spomínanou zmluvou o splátkovom úvere z 30. 6. 2009 a zmluvou o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti. Zaplatenie nesplateného dlhu z takto poskytnutého úveru v prospech žalobcov 1/ a 2/ bolo predmetom iného konania, ktoré inicioval aktuálne žalovaný EOS KSI Slovensko, s.r.o. so sídlom v Bratislave. Toto konanie bolo vedené na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 24Csp/98/2021 v spojení s konaním Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2CoCsp/35/2022. V tomto konaní sa súdy zaoberali vznesenou námietkou premŕčania nároku na zaplatenie istiny 62.723,09 eura s prísl. A dospeli k záveru, že žiadaný nárok je premŕčaný. Súdy v uvedenom konaní konštatovali, že premŕčacia doba podľa § 103 Občianskeho zákonníka pri zosplatení úveru plyní odo dňa zročnosti nesplnenej pohľadávky, ktorou podľa výpisu z úverového účtu bola splátka splatná dňa 20. 3. 2017, od zročnosti ktorej sa žalobcovia v 1/ a 2/ rade dostali do omeškania s plnením dlhu, pričom v omeškaní so splácaním úveru boli už viac ako 3 mesiace pred uvedeným obdobím. Všeobecná trojročná premŕčacia doba začala plynúť odo dňa nasledujúceho po zročnosti takto nesplnenej splátky a uplynula dňa 21. 3. 2020. Za tejto situácie sa súd prvej inštancie opodstatnene a správnym spôsobom zaoberal otázkou, či došlo účinným spôsobom aj k premŕčaniu výkonu záložného práva. Správne akcentoval, že pokiaľ žalovaný v predchádzajúcich spomínaných súdnych konaniach nepredložil listinný dôkaz preukazujúci začatie dražobného konania zo strany jeho právneho predchodcu vo vzťahu k výkonu záložného práva k nehnuteľnostiam zapísaným na LV č. XX a LV č. E., kat. úz. W., a to v zmysle oznámenia o začatí výkonu záložného práva zo dňa 19. 2. 2019, potom nedošlo podľa § 112 Občianskeho zákonníka k spočívaniu premŕčacej doby výkonu záložného práva. Pokiaľ súd prvej inštancie vychádzal pri právnom posudzovaní premŕčania záložného práva z vyššie uvedených premís, jeho úvahám nemožno z tohto hľadiska nič vytknúť.

2.2. V rámci ďalšej odvolacej námietky žalovaný tvrdil nepreskúmateľnosť a arbitrárnosť rozhodnutia v súvislosti s namietaným neodôvodnením rozsudku. Aj v tomto smere odvolací súd zdôrazňuje, že súd prvej inštancie riadnym spôsobom odôvodnil svoje myšlienkové pochody a predstavil úvahy, ktorými sa riadil. Hodnotiaca úvaha súdu prvej inštancie zodpovedá zásadám formálnej logiky a vychádza zo správne zisteného skutkového stavu a správneho právneho posúdenia prejednávanej veci. Súd prvej inštancie sa v rozhodnutí riadnym spôsobom vyporiadal aj s tým, prečo neposkytol žalovanému ďalšiu lehotu na predloženie dôkazov k výkonu záložného práva a k tomu, pre aké dôvody nevyhovrel žiadosti žalovaného o odročenie pojednávania za účelom doručenia písomného stanoviska k predbežnému právnomu posúdeniu vyjadrenému súdom prvej inštancie s ďalšími návrhmi na doplnenie dokazovania. Súd prvej inštancie v tejto súvislosti opodstatnene zdôraznil, že v prípade premŕčania záložného práva nejde o tak zásadnú a zložitú právnu otázku, ku ktorej by právny zástupca žalovaného nemohol zaujať relevantné stanovisko v prípade, ak by si splnil povinnosti predtým uložené vzťahu k predloženiu všetkej dokumentácie týkajúcej sa výkonu daného záložného práva.

2.3. Návrh žalovaného na prerušenie daného konania do doby skončenia dovolacieho konania vedeného na Najvyššom súde SR v súvislosti s dovolaním podaným proti rozsudku Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2CoCsp/35/2022, odvolací súd zamietol. Je potrebné zdôrazniť, že Civilný sporový poriadok diferencuje medzi obligatórnym prerušením konania (§ 162 a § 163 CSP) a fakultatívnym prerušením konania (§ 164 CSP). Ako jediný fakultatívny dôvod na prerušenie konania normuje zákon dôvod, že sa uskutočňuje súdne alebo správne konanie, v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu alebo ak samotný súd dal na takéto konanie podnet. K fakultatívnemu rozhodnutiu o prerušení konania podľa § 164 CSP je potrebné uviesť, že pôjde o otázky, ktoré by súd sám mohol vyriešiť ako prejudiciálne. Je však na vôli súdu, či tak urobí alebo či počká na vyriešenie otázky v súdnom alebo správnom konaní, ak sa takéto konanie už uskutočňuje, alebo môže dať na takéto konanie aj sám podnet a potom konanie preruší. Fakultatívne prerušenie konania znamená také prerušenie konania, ktoré nie je pre samotné konanie nevyhnutné. Súd je povinný najskôr urobiť iné vhodné opatrenie dostupnými procesnými prostriedkami, čo priamo vyplýva z dikcie § 164 CSP a až keď tieto zlyhajú, môže konanie prerušiť. Rozhodujúcim hľadiskom tu bude zásada hospodárnosti konania, preto takéto prerušenie konania predstavuje skôr reštriktívnu výnimku ako pravidlo, teda takýto postup by mal byť na mieste len vo výnimočných prípadoch. Odvolací súd konštatuje, že situácia predpokladaná spomínaným ustanovením § 164 CSP v prejednávanej veci nenastala. Pokiaľ ide o namietané rozhodnutie

Krajského súdu v Prešove, ktoré bolo vydané v konaní sp. zn. 2CoCsp/35/2022, je zrejmé, že toto súviselo s konaním Okresného súdu Prešov sp. zn. 24Csp/98/2021, ktoré je právoplatne ukončené. Skutočnosť, že žalovaný podal dovolanie proti uvedenému rozhodnutiu odvolacieho súdu bez ďalšieho neznamena, že táto skutočnosť je dôvodom pre prerušenie aktuálne vedeného konania o zdržanie sa výkonu záložného práva k nehnuteľnostiam. So zreteľom na všetky uvádzané dôvody odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny postupom podľa § 387 ods. 1, 2 CSP.

2.4. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Žalovaný vzhľadom na výsledok odvolacieho konania nemá právo na náhradu trov a žalobcom v tomto štádiu konania trovy nevznikli.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktoré odôvodnil poukazom na ustanovenie § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

3.1. Dovolateľ je názoru, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, a to konkrétne v otázke: 1/ či je možné rozsudkom vo veci samej uložiť záložnému veriteľovi povinnosť zdržať sa výkonu záložného práva natrvalo, resp. bez časového obmedzenia; 2/ či plynie premlčania doba výkonu záložného práva počas doby, v ktorej bola záložnému veriteľovi uložená právoplatným neodkladným opatrením, t. j. autoritatívnym súdnym rozhodnutím povinnosť zdržať sa výkonu záložného práva, a či je možné, aby premlčacia doba výkonu záložného práva uplynula počas trvania účinkov právoplatného neodkladného opatrenia, ktorým bola záložnému veriteľovi uložená povinnosť zdržať sa výkonu záložného práva. V otázke plynutia premlčacej doby výkonu záložného práva počas nariadeného neodkladného opatrenia, ktorým sa záložnému veriteľovi uložila povinnosť zdržať sa výkonu záložného práva zaujal stanovisko odvolací súd v judikáte publikovanom v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR 3/2023 pod č. R 27/2023 (rozsudok Najvyššieho súdu SR so sp. zn. 5Cdo/64/2020 z 30. 11. 2022). V otázke uloženia povinnosti záložnému veriteľovi zdržať sa výkonu záložného práva bez časového obmedzenia rozsudkom vo veci samej odvolací súd vo viacerých rozhodnutiach konštatoval, že ide o ustálenú rozhodovaciu prax (sp. zn. 8Cdo/147/2017, 5Cdo/113/2017, 2Cdo/36/2019).

3.2. Dovolateľ ďalej uvádza, že so skutočnosťami, ktoré namietal v odvolaní, resp. odvolacími dôvodmi, sa krajský súd žiadnym spôsobom nevysporiadal, neposkytol odpoveď, resp. posúdenie na najdôležitejšiu z namietaných skutočností, a to konanie vedené pod sp. zn. 7Csp/54/2019, v ktorom okresný súd ako aj krajský súd právoplatne zamietli žalobu žalobcov o určenie neexistencie záložného práva z dôvodu, že námietka premlčania záložného práva nie je dôvodná, keďže záložné právo nie je premlčané a napriek tomu v tomto konaní dospeli k úplne opačnému záveru bez toho, aby sa s uvedenou skutočnosťou akýmkoľvek spôsobom vysporiadali. Krajský súd a rovnako tak ani okresný súd vo svojich rozhodnutiach neposkytli odpoveď na rozhodujúce právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s procesnou obranou a odvolaním žalovaného, ktoré žalovaný namietal v podanom odvolaní, v dôsledku čoho je odôvodnenie rozhodnutia nepreskúmateľné, čím okresný súd a krajský súd nesprávnym procesným postupom znemožnili žalovanému, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Odôvodnenie rozsudku krajského súdu vypracoval krajský súd v tejto otázke výlučne v rovine konštatovania, že v namietanom konaní nebola skúmaná otázka premlčania zabezpečenej pohľadávky napriek tomu, že hlavným dôvodom potvrdenia rozsudku okresného súdu bolo premlčanie záložného práva, ktoré bolo detailne posúdené v namietanom konaní, a preto je táto poznámka krajského súdu nelogická a nepreskúmateľná. Odôvodnenie rozhodnutia krajského súdu nie je preskúmateľné, keďže z odôvodnenia rozsudku krajského súdu nie je možné zistiť, ako sa krajský súd vysporiadal s námietkou žalovaného uvedenou v podanom odvolaní a to, že v konaní pod sp. zn. 7Csp/54/2019 bolo právoplatne rozhodnuté, že záložné právo nie je premlčané len tri mesiace pred podaním novej žaloby žalobcov s opätovnou námietkou premlčania. Dovolateľ tiež poukazuje aj na svojvôľu krajského súdu v otázke prerušenia konania do skončenia dovolacieho konania, vedeného na základe dovolania žalovaného (v tom konaní v postavení žalobcu) proti rozsudku Krajského súdu v Prešove, č. k. 2CoCsp/35/2022-241 zo dňa 14. 02. 2023, v ktorom sa rieši otázka premlčania zabezpečenej pohľadávky. Krajský súd v konaní so sp. zn. 2CoCsp/35/2022 totiž zamietol žalobu žalovaného na zaplatenie zabezpečenej pohľadávky z dôvodu premlčania, pričom jeho právne posúdenie otázky premlčania je zjavne v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou NS SR, na ktorú žalovaný aj poukazoval, no krajský súd bez akéhokoľvek

racionálneho základu a len s odkazom na fakultatívnosť rozhodnutia o prerušení konania tento návrhu žalovaného zamietol.

3.3. Dovolateľ navrhuje, aby dovolací súd rozsudok krajského súdu a rozsudok okresného súdu zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a žalovanému priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

4. Žalobcovia 1/ až 3/ sa k podanému dovolaniu nevyjadrili.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej ako „najvyšší súd“ alebo ako „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 424 CSP), a to oprávneným subjektom (§ 427 CSP), zastúpeným podľa § 429 ods. 1 CSP skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti, pričom zistil, že dovolanie je dôvodné.

6. Z obsahu dovolania je zrejmé, že dovolateľ namieta pochybenie odvolacieho súdu pri odôvodnení rozsudku, ktorý je nedostatočne odôvodnený, teda zmätočnosťnú vadu podľa § 420 písm. f) CSP a porušenie jeho práva na spravodlivý proces.

7. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

8. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Podľa § 420 písm. f) CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

11. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

12. Dovolací súd pripomína, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo strany na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu navyše musí byť aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 393 CSP, je nepreskúmateľné.

13. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné atribúty spravodlivého súdneho procesu, ktorá skutočnosť jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Z judikatúry tohto súdu vyplýva, že na taký argument strany sporu, ktorý je pre rozhodnutie podstatný a rozhodujúci, sa vždy vyžaduje špecifická odpoveď (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Podľa konštantnej judikatúry Ústavného súdu SR (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04) „súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR je aj právo účastníka na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany; t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu“.

14. Podľa názoru dovolacieho súdu faktom je, že odvolací súd síce nie je povinný dať v písomnom vyhotovení rozhodnutia odpoveď na úplne všetky sporné otázky, avšak je povinný vysporiadať sa dostatočne presvedčivo aspoň s tou najzásadnejšou argumentáciou, k čomu však nedošlo. Naďalej teda platí, že odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu nespĺňa základné zákonné kritériá na odôvodňovanie súdnych rozhodnutí.

15. Podľa názoru dovolacieho súdu dovolateľ dôvodne namietal, že odvolací súd vo svojom rozhodnutí neposkytol odpoveď na rozhodujúce právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s procesnou obranou a odvolaním žalovaného, ktoré žalovaný namietal v podanom odvolaní. Odvolací súd sa v napadnutom rozsudku dostatočným spôsobom nevysporiadal s právnym posúdením premlčania výkonu záložného práva, nakoľko sa odvolací súd len všeobecne stotožnil so závermi súdu prvej inštancie.

16. Dovolateľ počas odvolacieho konania namietal, že v totožnej veci v konaní vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 7Csp/54/2019 rozsudkom č. k. 7Csp/54/2019-307 zo dňa 08. 11. 2021 súd žalobu žalobcu voči žalovanému o určenie neexistencie záložného práva k nehnuteľnostiam zamietol a zrušil neodkladné opatrenie. Uvedené rozhodnutie Okresného súdu Prešov uvádza, že výkon záložného práva nie je premlčaný. Odvolací súd na odvolaciu námietku žalovaného len uviedol, že „... v uvedenom spore sa aktuálny žalobca v 3/ rade domáhal voči žalovanému určenia neexistencie záložného práva v súvislosti so spomínanou zmluvou o splátkovom úvere z 30. 6. 2009 a zmluvou o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti.“ Bez ďalšieho riadneho odôvodnenia, čo však dovolací súd považuje za nedostačujúce, nakoľko rozhodujúcou skutočnosťou je otázka premlčania výkonu záložného práva.

16.1. Dovolací súd má za to, že odvolací súd sa relevantným spôsobom nevyjadril k odvolaniu žalovaného v časti namietaného právoplatne skončeného konania vedeného pod sp. zn. 7Csp/54/2019, v ktorom podľa dovolateľa okresný súd a krajský súd uzavreli, že záložné právo nie je premlčané len tri mesiace pred podaním novej žaloby žalobcov.

17. Dovolací súd teda uvádza, že v odôvodnení napadnutého rozsudku odvolacieho súdu chýba relevantné vysporiadanie sa s námietkou žalovaného uvedenou v jeho odvolaní a to, že v konaní pod sp. zn. 7Csp/54/2019 bolo právoplatne rozhodnuté, že záložné právo nie je premlčané len tri mesiace pred podaním novej žaloby žalobcov s opätovnou námietkou premlčania.

18. S poukazom na vyššie uvedené sa odvolací súd teda taktiež riadne nevysporiadal s následnou odvolacou námietkou, že žalovaný si súdne uplatnil svoju pohľadávku žalobou podanou dňa 19. 05. 2021, čím si uplatnil svoj nárok na zaplatenie pohľadávky na súde a má za to, že tak učinil pred

uplynutím premlčacej doby. Preto podľa dovolateľa nie je možné považovať pohľadávku žalovaného splatnú dňa 07. 09. 2018 za premlčanú. Žaloba o zaplatenie pohľadávky zo zmluvy tak bola podľa názoru dovolateľa nepochybne uplatnená na príslušnom orgáne pred uplynutím premlčacej doby, pričom premlčacia doba pohľadávky zo zmluvy od podania žaloby v zmysle ust. § 112 OZ neplynie.

19. Pre úplnosť najvyšší súd dáva odvolaciemu súdu do pozornosti rozhodnutie z 25. 09. 2024 sp. zn. 5Cdo/143/2023, v zmysle ktorého „... nie je možné považovať za správny právny názor odvolacieho súdu, že v spotrebiteľských vzťahoch premlčacia doba celého zosplatneného dlhu plynie od zročnosti prvej nesplnenej splátky, s ktorou sa žalovaný dostal do omeškania. Podľa ustálenej praxe dovolacieho súdu pri strate výhody splátok v spotrebiteľských vzťahoch, v ktorých podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka (všeobecne) začne premlčacia doba plynúť prvý deň nasledujúci po uplynutí troch mesiacov od omeškania so splnením splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh.“

20. Pre nedodržanie základných zásad súdneho konania rozsudok odvolacieho súdu sa vyznačuje závažnými nedostatkami, pričom sa dostatočným spôsobom nevysporiadal s právnym posúdením premlčania výkonu záložného práva

21. Na margo dovolací súd poznamenáva, že v odôvodnení svojho rozhodnutia sa odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval, a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav.

21.1. Odôvodnenie odvolacieho súdu nedáva odpoveď na relevantné námietky dovolateľa. Iba také súdne rozhodnutie možno považovať za súladné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. s čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ak tieto vlastnosti rozhodnutie nemá a neposkytuje odpoveď na vyššie uvedené otázky, je konanie odvolacieho súdu zaťažené vadou zmätočnosti v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP, keďže svojím nesprávnym postupom znemožnil súd strane realizovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

22. Vzhľadom na uvedené dovolací súd uvádza, že konanie je postihnuté vadou zmätočnosti spočívajúcou v nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a zakladá tak prípustnosť i dôvodnosť podaného dovolania v prejednávanej veci. Tento nedostatok spočíva predovšetkým v tom, že odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia dostatočným spôsobom nezaoberal odvolacou argumentáciou dovolateľa, ktorá si vyžadovala špecifické odpovede, a ktorá mohla mať eventúálne zásadný význam pre rozhodnutie vo veci.

23. V preskúmvanej veci teda dospel dovolací súd k záveru, že postup odvolacieho súdu vo vzťahu k namietanej nepreskúmateľnosti vykazuje znaky namietaného nesprávneho procesného postupu vyplývajúceho z § 420 písm. f) CSP.

24. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP).

25. V korelácii uvedeného, najvyšší súd nepovažuje za potrebné sa bližšie zaoberať ďalšími námietkami dovolateľa, vrátane námietok nesprávneho právneho posúdenia podľa § 421 CSP pre jeho predčasnosť, práve vzhľadom na vrátenie veci odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Zároveň pripomína, že ak dovolací súd (obdobne to platí i pre súd odvolací) zruší rozsudok odvolacieho súdu a vráti mu vec na ďalšie konanie, odvolací súd nesmie odôvodnenie svojho nového rozsudku koncipovať tak, že iba dopĺňa pôvodné odôvodnenie zrušeného rozsudku. Zrušený rozsudok v čase opätovného rozhodovania

už právne neexistuje (obdobne pozri nález Ústavného súdu SR z 26. apríla 2017, sp. zn. II. ÚS 754/2016). Opomenúť nemožno ani to, že dostatočné a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia je v demokratickom právnom štáte základnou podmienkou legitimity každého rozhodnutia súdu. Iba ak je rozhodnutie súdu dostatočne, racionálne a presvedčivo odôvodnené, má verejná moc morálne právo vynucovať jeho rešpektovanie a adresáti rozhodnutia majú morálnu povinnosť ho rešpektovať. Ak súd takto nedokáže odôvodniť svoje rozhodnutie, jeho rozhodnutie sa tým stáva neobhájiteľné, čomu je potrebné sa v ďalšom konaní vyvarovať.

26. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd v zmysle § 449 a § 450 CSP rozsudok Krajského súdu v Prešove z 27. marca 2024 sp. zn. 2Co/52/2023 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

27. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, odvolací súd je viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 454 ods. 3 CSP).

28. Toto uznesenie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.